

Białęcka, Felicja

"Archeologia i starożytnicy", pod red.
Mariana Głoska, Łódź 1997 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 43/2, 160-161

1998

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Archeologia i starożytnicy. Redakcja Marian Głosek. Łódź 1997 Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Łodzi, 328 s., ilustracje.

Omawiana pozycja wydawnicza jest tomem studiów dedykowanym prof. Andrzejowi Abramowiczowi w 70 rocznicę Jego urodzin. W skład tomu wchodzi „Tabula Gratulatoria”, bibliografia prac Jubilata oraz 36 artykułów o znacznie zróżnicowanej tematyce.

Prof. Andrzej Abramowicz zajął w społeczności archeologów specjalne miejsce, jako uczony zajmujący się badaniami terenowymi rozmaitych stanowisk archeologicznych w kraju i za granicą, a równocześnie pełen pasji badawczej animator wieloaspektowego badania dziejów archeologii z pozycji historyka i humanisty, zainteresowanego też sztuką i kulturą artystyczną. Tematyka zamieszczonych w tym tomie opracowań jest, odpowiednio do szerokiego zakresu zainteresowań Jubilata, skupiona na wielu zagadnieniach. Obok doniesień o monetach polskich znalezionych w Jutlandii (Jorgen Steen Jensen: *A hoard of half-groats from Eastern Poland /Bialorussia/Ukraine, deposited after 1523*), znajdujemy tu artykuł o zapomnianym zamku średniowiecznym we Francji (Jean-Claude Hélias: *Le Cheylard d'Aujac en Cévennes: un chateau oublié*). Obok informacji o zabytkach uzyskanych w trakcie wykopalisk w różnym czasie i w różnych miejscach Polski (Aldona Chmielowska: *Enkolpion z Bogustawic koło Wolborza w woj. piotrkowskim*, Marian Głosek: *Najstarszy zabytek ręcznej broni palnej w Polsce*, Jan Gurbak: *Dwa zabytki brązowe z Czermna-Czerwienia*) mamy artykuł pióra Jana Krucza dotyczący znacznie bliższych nam czasów, traktujący o biżuterii księżąt pszczyńskich, a rozważania Tomasza Mikołajego dotyczą interpretacji posągu z Nieborowa (*Jupiter-Pan-Asklepios. Trzy klasycystyczne interpretacje posągu w Nieborowie*). Nie zabrakło również opracowań z dziedziny sztuki użytkowej (Tadeusz Makiewicz: *Wyobrażenia figuralne na naczyniach okresu przedrzymskiego i rzymskiego jako źródło do znajomości epoki*; Jan Szymczak: *Ostrogi żelazne i poźłociste*; Krzysztof Wachowski: *Nyska i wrocławska działalność mistrza Henslinusa de Nissa w I połowie XIV w.*; Joachim Śliwa: *Zabytki egipskie z kolekcji Sir Johna Soane'a w Londynie*).

Dominują jednak w tej publikacji studia z zakresu historii archeologii. Mamy tu dzieje interpretacji monet (Stanisław Suchodolski: *Tadeusza Wolańskiego zwycięstwo zza grobu, czyli nowy typ denara Bolesława Chrobrego*), wzmiankę o starożytnych zainteresowaniach Ferdynanda Antoniego Ossendowskiego (Anna Styczynska: *Wyprawa Antoniego Ossendowskiego do Afryki Zachodniej w wypowiedziach jej uczestników*), artykuł o poglądach zasłużonego dla rozwoju badań nad polskim neolitem Tadeusza Sulimirskiego (Anna Kulczycka-Leciejewiczowa: *Tadeusza Sulimirskiego spojrzenie na polski neolit*), próbę rekonstrukcji dworu rodzinnego jednego z dziewiętnastowiecznych archeologów (Leszek Kąjzer: *Edmund Stawiski, czyli o domu rodzinnym archeologa*), szkic opisujący działalność na niwie archeologii poznańskiego dyrektora

gimnazjum Wilhelma Schwartza (Jarmila K a c z m a r e k : *W kręgu Wilhelma Schwartza*). Nie zabrakło też uwag dotyczących etnogenezy (Lech L e c i e j e - w i c z : *Z nowszych badań nad pochodzeniem Słowian*).

Znajdujemy również w zespole opracowań rozprawki dotyczące niedawnej historii archeologii (Zofia K u r n a t o w s k a : *Czy Millenium było tragedią polskiej archeologii?*, Jacek L e c h : *Przyczynki do badań archeologii w Polsce*; Tomasz M a l i n o w s k i : *Z dziejów archeologii w Słupsku*) oraz rozważania metodologiczne (Jerzy K m i e c i ń s k i : *Rekonstrukcja historii kultury*; Danuta M i n t a - T w o r z o w s k a : *Francuska szkoła logicystyczna jako program badań w archeologii*). Akcentem przybliżającym czytelnikowi „życie codzienne” archeologa pierwszej połowy kończącego się już wieku jest *Korespondencja Konrada Jażdżewskiego z Romanem Jakimowiczem pisana z Brześcia Kujawskiego pióra Ryszarda G r y g l a*. Jedną z ilustracji tego opracowania – karta z odręcznego listu – zdobi pomysłową okładkę omawianej książki, przyciągając wzrok pierwszym zdaniem autora: „Mamy go! To znaczy wiek szkieletów”.

Jeśli dodamy, że w omawianej publikacji znalazły się dane o zainteresowaniach archeologicznych króla Stanisława Poniatowskiego (Mariusz M i e l c z a r e k : *Król Stanisław August Poniatowski, szambelan Gutakowski i skarb monet z Wilkowa*), czy generała Józefa Kopcia (Maria Magdalena B l o m b e r g o w a : *Jenerał Józef Kopeć o syberyjskich kurhanach*) i gdańskiego Towarzystwa Przyrodniczego (Tadeusz G r a b a r c z y k : *Początki zainteresowań archeologicznych Towarzystwa Przyrodniczego w Gdańsku*) łatwo się domyślić, iż jej lektura może nam dać pogląd na zakres sfery zainteresowań dzisiejszej archeologii.

Felicja Biatecka
(Warszawa)

Eli M a o r : *Die Zahl e – Geschichte und Geschichten*. Basel 1996 Birhäuser 213 s., ilustr. 79, bibliogr.

Prezentowana książka autorstwa Eli Maora pt.: *Historia liczby e i historie* (z pokazaną na okładce wartością tej liczby: 2,7182818284) jest pierwszym, wydanym przez szwajcarskie wydawnictwo Birhäuser w Bazylei w 1996 r., niemieckojęzycznym tłumaczeniem z języka angielskiego jej pierwowzoru pt.

e – The Story of a Number, opublikowanego w 1994 przez Princeton University Press w Princeton (USA).

Zgodnie z tytułem i treścią okładki prezentowana książka poświęcona jest podstawie logarytmów naturalnych, jej roli w rozwoju nauk matematycznych, związkom z rachunkiem różniczkowym i całkowym i późniejszym jej praktycznym wykorzystaniem w różnych dyscyplinach nauki i specjalizacjach praktyki.